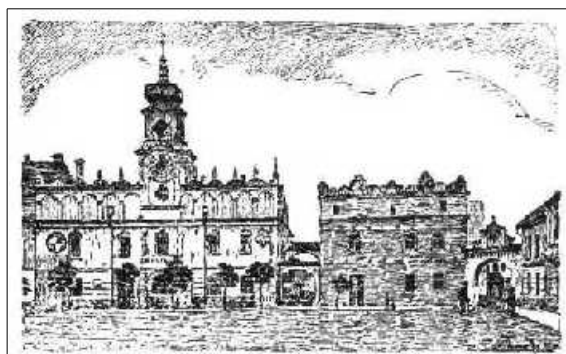

Ševcovský rod Komrmajerů z Veselí nad Lužnicí

Jaroslav Černý

Rod mé matky pochází z Veselí nad Lužnicí, kde jsem se i já narodil v roce 1926 v renesančním domě na náměstí vpravo vedle radnice (na obr.) Dům č. 111 pochází z přelomu 16. a 17. století a je starší, než sama radnice. Dodnes má na fasádě typická „psaníčka“. Nechal ho postavit veselský primátor Martin Lomnický ze Šebínu. Tzv. Weisův dům dnes slouží muzejním účelům.

O nejstarší historii svého rodu uvedu alespoň několik údajů. Prvním doloženým předkem je Mikoláš Khomrmajer

(psáno dle zápisu v „Knize zápisné třetí“, viz pramen č. 2). Není mi známo, odkud přesně pocházel. Do Veselí přišel kolem roku 1618 jako vdovec se dvěma syny – Jiříkem, narozeným před rokem 1618 a Pavlem, nar. 1616. O nich dále napíšu podrobněji.

Mikoláš Khomrmajer si vzal za manželku vdovu po Honsu Vlachovi, jenž je v urbáři z roku 1585 uveden jako osedlý na veselském domě č. 3. Hons Vlach zemřel v roce 1618, neboť poslední splátka na jeho dům je zaznamenána roku 1617, v roce 1619 - cituji: „Vlaška položila na dva verunky za nebožtíka manžela svého 20 kop“.

Svatba Mikoláše s vdovou (její křestní jméno nebylo nikde nalezeno) se zřejmě konala ve stejném roce, tj. 1619. Mikoláš v pondělí v den sv. Martina 1619 kupuje tento dům „s jednou čtvrtí dědiny a se vším příslušenstvím za 400 kop míšenských grošů“ (Kniha zápisná třetí, fol. 4a). Složil hned 34 kop, 46 kop „poraženo na díl man-želky jeho“, celkem tedy 80 kop. Další zápisy potvrzují roční splátky po 15 kopách, z toho 10 kop na zmíněný dluh a 5 kop třetímu sirotkovi po Honsu Vlachovi, kdy již v roce 1623 první dva sirotky vyplatil: Annu, viz zápis na fol. 4v a Jakuba, viz zápis na fol. 5 téže Knihy zápisné.

Mikoláš hospodařil zřejmě dobře a je pravděpodobné, že část hotových peněz předtím nevydal, protože podle jiného zápisu tamtéž na fol. 4v, pořízeného v sobotu dne sv. Filipa a Jakuba roku 1621, kupuje Mikoláš od Jana Pařízka za 130 kop míšenských hotových „jednu čtvrt' gruntovne vornich“, která kdysi byla od domu Honse Vlacha odprodána a k tomu kupuje od Matěje Kováře stodolu s místem, a to za 31 kop míšenských, rovněž hotových. Současně s tím stoupala zřejmě i jeho společenská prestiž, neboť v roce 1623 je v Pamětní knize města Veselí, zapsán již jako radní (citováno dle Kuny, str. 50, viz pramen 3). Později byl též veselským primátorem, a to r. 1637.

Očekávali bychom, že před koupí jiného gruntu prodá dům Vlachovský, avšak v Knize zápisné třetí je možné se dočíst něco zcela jiného, což svědčí mnohé též o charakteru Mikoláše. V urbáři roku 1638-40 je totiž psán na domě Kašparovském s výměrou jeden lán a „s ourokem 1 kopa 19 grošů a vánočním 39 grošů a 3 a půl denáru“. Tento dům koupil Mikoláš od Václava Skály „léta Páně 1628 v pátek 1. máje se vším k tomu příslušenstvím za 700 kop míšenských“. Při koupi dal závdavek 30 kop hotově a rada (jíž byl členem) mu stanovila na jeho žádost výši splátek na 16 kop ročně, a to na svátky vánoční. Další zápisy svědčí o jejich pravidelném splácení až do roku 1643. O rok později Mikoláš Khomrmajer pravděpodobně umírá. Pokud jde o zmíněného Václava Skálu doznává tento již 26. října 1629 před purkmistrem a radou, že „Mikoláši Khomrmajerovi prodal všechnu svou spravedlnost za sumu jistou, za pár volů dobrých tažných, za půl strychu ječmene a věrtel ovsa“ (Kniha zápisná třetí, fol.19).

Nechme však již osudy Vlachovského a Kašparovského domu i dětí, které měl Mikoláš z manželství s vdovou po Vlachovi (Zuzany, Alžběty, Anny i nejmladšího Karla) a vraťme se k jeho dvěma synům – Jiříkovi a Pavlovi. Víme o nich nejméně toto: Jiřík, kovář, pravděpodobně starší, si vzal dceru Václava Holinského, kováře (křestní jméno nezachyceno) a podle zápisu v gruntovní knize z roku 1675 hospodařil vedle kovářského řemesla na 1/8 výměry (udáno 8 strychů).

Jeho děti nebyly zaznamenány. Pavel, mladší pokračovatel přímé linie, se přiženil do Mezimostí. Pod-le Soupisu poddaných podle víry Bechyňsko, 72, fol. 31, viz pramen 4) se narodil v roce 1616. Tamtéž je zapsán jako mezimostský primátor. Podle Berní ruly Bechyňského kraje – rekonstrukce SÚA, obhospodařoval 72 strychů polí a je zde zapsán jako pošt mistr. Zemřel 8. 2. 1673 (Veselí/1, fol. 397), dále jeho žena Žofie +26. 2. 1679 (Veselí/2, fol. 42). Osedlí byli na tehdejší číslu popisném 57.

Pavel Komrmajer a Žofie měli spolu dva syny. Staršího Martina, nar. před rokem 1640, +28. 6. 1700 (Veselí/3, fol. 608), který se 30. 1. 1663 (Veselí/1, fol. 139) přiženil na grunt Ondřeje Bejlovce. Vzal si jeho dceru Kateřinu, podle úmrtí narozenou 1647, + 18. 2. 1692 (Veselí/3, fol. 579) a hospodařil dle gruntovní knihy 1675 na 60 str. polí. Z tohoto manželství měl sedm dětí. Z těch, které se dožily dospělosti, jmenujme Lukáše (*6. 10. 1674 – Veselí/1, fol. 286, +20. 4. 1749 – Veselí/4, fol. 102), jenž byl zakladatelem tzv. řeznické větve rodu, vymřelé po meči jediným mužským potomkem v roce 1810.

Mladší syn Jiřík, nar. 15. 4. 1645 (Veselí/1, fol. 34), +21. 1. 1701 (Veselí/3, fol. 610), se oženil dne 7. 7. 1665 (Veselí/1, fol. 335), vzal si Žofii Vrbíkovou (*po 1651, v Soupisu dle víry není uvedena, datum úmrtí nenalezeno). Byla dcerou Jiříka Vrbíka, soukeníka z Veselí č. 63, podle Soupisu dle víry narozeného roku 1622.

O úmrtí Jiříka Komrmajera byl nalezen poměrně rozsáhlý zápis, obsahující hezký přechodník: „Nenadale sslakem treffeni, že vicz nemluvil, wssak znameni pameti davajus. Awssak w kratke chwily skonak a przi chramu panie Wesselskym dle zpusobu krzestanskyho pochowan“. Jiřík byl ševcem. Vedle ševcoviny hospodařil podle gruntovní knihy z roku 1675 jen na 1/16 výměry. Přesto byl spoluradním veselským. Stal se zakladatelem ševcovské dynastie, trvající celkem 236 let. Měl celkem 7 dětí, z nichž dospělosti se dožil pokračovatel v ševcovském řemesle syn Martin. Přímá ševcovská linie rodu Komrmajerů měla v dalším období čtyři následovníky. Byli to

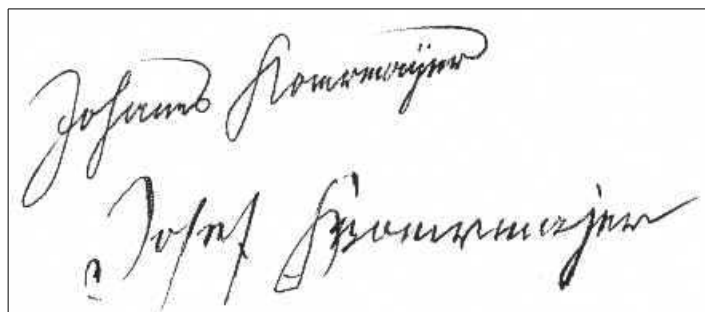
Martin (švec), *10. 11. 1685 (Veselí/2, fol. 32), + 21. 11. 1766 (Veselí/17, fol. 40) ve věku 81 let,

Jan (švec) * 25. 6. 1723 (Veselí/3, fol. 318), + 14. 11. 1808 (Veselí/19, fol. 35) – 85 let,

Jan František (mistr obuvnický) *8. 6. 1765 (Veselí/5, fol. 341), + 11. 2. 1835 (Veselí/19, fol. 64) – 70 let a

Josef (mistr obuvnický) * 8. 3. 1804 (Veselí/7, fol. 52), + 13. 8. 1881 (Veselí/19, fol. 143) – 77 let.

Tato věrnost obuvnickému řemeslu se neomezovala jen na pokračovatele přímé linie, ale i na řadu dalších příslušníků rodu, pocházejících z potomků Martinova bratra Antonína, jenž byl rovněž ševcem. Charakteristické pro většinu mužských potomků rodu, kteří se dožili dospělosti, byla dlouhověkost, doložená dřívějšími i pozdějšími zápisy v matrikách (můj děd se dožil 81 let, strýc 75 let a má matka 79 let), což mne v průběhu několika století proti jiným „ošidilo“ o jednu generaci. V linii Antonínově se on sám dožil osmdesáti let, jeho synové Jan 90, Antonín 86 a vnuk Josef 87 let. Také v „řeznické větvi“ Komrmajerů se dožívali poměrně vysokého věku. Přesněji Martin 64, Lukáš 75 a Jan 96 let - v zápisu s poznámkou „zemřel nejstarší osadník veselský“, zedník Tomáš 94 let. Výjimečné-ho věku dosáhla i Janova dcera Barbora, dokonce 103 let! Narodila se 1. 10. 1765 (Veselí/5, fol. 347) a zemřela 8. 3. 1868 (Veselí/17, fol. 57).

Byl bych rád, kdyby se navzdory civilizačním chorobám obdobné tendence projevily i u mne.* Přestože v pozdějších obdobích, jak dokládají zápisy v Tereziánském i Josefském katastru, nešlo o nijak zámožné veselské měšťany, ale o „ševcozemědělce“, byli to vesměs inteligentní lidé. Např. Martin a Antonín byli akceptováni mezi radní. Martin dokonce zastával purkmistrovský úřad (1746, viz pramen 6). Jiní se uplatnili ve

správním výboru měšťanského pivovaru, z přímé linie to byl prapraděd Jan František, který měl významnou pozici ve sporu s tehdejší sládkem (viz pramen 7). Připojuji faksimile podpisů Jana Františka (1765 - 1835) i jeho syna, mého praděda Josefa (1804 - 1881). Jejich ruce, vládnoucí současně na poli i u verpánku měly nepochybně vypsány rukopis. Oba byli také již mistry obuvnickými, jejich výuční listy jsem našel v cechovních materiálech ve Státním okresním archivu v Táboře (viz pramen 8).

Dlouholetou věrnost ševcovskému řemeslu v rodu přerušil až můj děd Alois (*31. 5. 1853, +31. 5. 1934),

který se vyučil řezníkem, i když později toto řemeslo neprovozoval. Rod Komrmajerů vymřel po meči mým bratran-cem Jaromírem (*24. 9. 1936, + 5. 9. 1993) v Českých Velenicích. V jižních Čechách zanechal po sobě Jaromír trvalé stopy řadou staveb, které uskutečnil ve službách českobudějovických Pozemních staveb. Nejvýznamnější podíl jeho práce patřil podle mého soudu lázeňskému sanatoriu Aurora v Třeboni.

Prameny a literatura

1) Matriky v SOA Třeboň:

Veselí/1 - MN 1641 - 1679, MO 1661 - leden 1680, MZ prosinec 1662 - leden 1680

Veselí/2 - NOZ 1679 - 1685

Veselí/3 - NOZ 1686 - 1732

Veselí/4 - MN 1733 - 1758, MO 1733 - 1772, MZ 1733 - 1763

Veselí/5 - MN 1759 - 1789

Veselí/7 - MN 1792 - 1813 (Mezimostí 1793 - 1811)

Veselí/17 - MZ 1764 - 1789

Veselí/19 - MZ listopad 1793 - 1887

Živé matriky na MÚ Veselí nad Lužnicí:

Veselí MN 1853 - 1949, MO 1887 - 1949, MZ 1889 - 1950

2) Kniha trhů a zápisů domovních 1579 - 1681 Veselí nad Lužnicí – tzv. Kniha zápisná třetí. SOkA Tábor, sign.II/B-1/2

3) František Kuna: Dějiny města Veselí nad Lužnicí a okolí. Nákladem města Veselí nad Lužnicí, 1927

4) Soupis poddaných podle víry 1651 – Bechyňsko. Vydal Státní ústřední archiv Praha, 1997

5) Berní rula Bechyňsko - rekonstrukce ztracené části. SÚA Praha, strojopis, bez inventárního čísla

6) Modrá kniha gruntovní 1729 - 1780 Veselí nad Lužnicí. Státní okresní archiv Tábor, sign. II/B-1/5

7) Státní ústřední archiv Praha, fond České gubernium - publicum inv. č. 2345, sign. 82/109

8) Cech ševcovský. SOkA Tábor, B-212, inv. č. 7, sign. III/2, č. kart. 2.

---

* Autor Doc. MUDr. Jaroslav Černý, CSc., (13. 8. 1926 Veselí nad Lužnicí – 13. 5. 2007 Žatec) zemřel krátce před 81. rokem svého věku (pozn. red).